

Aklanmak

Category: Kitapcy,Ýatlamalar

написано kitapcy | 24 января, 2025

Aklanmak AKLANMAK

Önce Tian Anmen olayı aklanıp, olaya katılan kişiler-liderler kahraman olarak tanımlandı. Li Şaoçi başta olmak üzere Mao Zedung döneminde karalanmış ve cezalanmış ünlü kişilerin suçsuz olduğu ilan edildi. Basında gözüken Mao Zedung'un öç alma yöntemleri korkunçtu. Örneğin, Mao Zedung, 40 yıllık silah arkadaşı Li Şaoçi'yi, Keyfing şehrindeki özel hapisanede, kendi elbisesini yiyerek ölmesi için aç bırakıp, kendi şahsına karşı konuşmasının intikamını almıştır. Her şeyden önce 1930'lu yıllarda Mao Zedung'un bir numaralı rakibi olan ve Çin Komünist Partisi'nin Troçki'si diye tanımlanıp hain ilan edilmiş Çing Duşiu'nun aklanması dikkate değerdi. Çing Duşiu'ya özgü yazılarda yer alan şu ifadeler çok düşündürücüydü: Aklanmak.

"O uzağı görebilen akıllı, gerçekçi liderdi ..." Demek ki, Çin komünistleri akıllı ve gerçekçi liderini saf dışı bırakıp, akılsızlarla daha doğrusu aldatabilenlerle yola çıkmıştır. Rejime ve Mao Zedung'a yönelik bu şekildeki ifşa haberlerinin çok geçmeden sonu gelmişti. Çünkü gerçeklerin ortaya çıkması Çin Komünistlerinin de sonu olacaktı. Yaşamak için geçmişteki gibi aldatma yoluna devam etmeleri gerekecekti. Bu sebeple bu güne kadar Mao Zedung'un heykel ve resimlerine dokunulmamıştır.

En kapsamlı ve ayrıntılı aklama, 1957-58 yıllarında "sağcı" ve "yerli milliyetçi" suç damgalarıyla cezalandırılmış aydınlar üzerinde gerçekleşmişti. O günkü resmî ağızlardaki söylentilere göre, tüm Çin'de bu tip aydınların sayıca 400.000 (Dört Yüz Bin) civarında olduğunu duymuştum. Kimi hangi kurum karalamışsa, şimdi o kurum aklamalı idi. Beni aklama yükümlülüğünü İli Öğretmen Okulu üstlendi. Yani yüksekten buyruk ile yapılan karalama şimdi buyruk ile aklamaya

dönüşmüştü. Tekrar soruşturmaya da gereksinim yok gibiydi. İli Bölgesi Parti Komitesi'nde saklı bulunan kabarık dosyamı İli Öğretmen Okulu'na getirtmişler. Stil Düzeltme Hareketi sırasında büyük çapta karalama rolü oynayan, okul parti komitesi şubesinin başkan yardımcısı olan Latif, şimdi beni aklama görevini üstlenmiş. 1978 yılını 1979 yılına bağlayan kış ayı, Latif ile ikimiz okulun sakın bir odasındayız. Dev paket içindeki kağıtları birer birer karıştıran Latif:

– Seni aklarız, aklanmayacak bir şeyin yok. Fakat burada kendi isteğinle, Türkiye'ye gideceğim demişsin, buna ne dersin, diye sordu.

– Devlet izin verirse halen gitme niyetindeyim, dedim.

– Tamam, sen istersen devlet buna bir şey demez, en iyisi senin dosyanı ikimiz beraber yok edelim, diyen Latif, sobanın ağzını açıp, kağıtları ateşe verdi. Böylece benim suç dosyam görünürde ortadan kalkmış oldu. Fakat, Çin devletinin siyasî derinliğinde saklı, intikam arşivinde bulunan kaydımın silineceğine elbette inanacak değildim. Çünkü, Çin'e bir kez kötü olmanın ağır bedelini ödemiş biri olarak, bu aklamanın ne Çin'e, ne de bana bir güven verebileceğine hiç ihtimal vermiyordum. Evet Çin'e bir kez kötü oldun mu, onun yapacağı kötülükten ölüp bile kurtulamazsın. Doğu Türkistan'da bağımsız devlet kurduğu için, Yakup Bey'in mezarını bulup, O'nun cesedini ateşe verenler, işte bu Çinliler idi. Benim Uygur tarihini öğrenme isteğimi Çinli asla unutmayacaktır, gün gelir bu isteğim beni ölüm sehпасına götürecektir...

İli Öğretmen Okulu Parti Şubesi, İli Bölge Komünist Parti Komitesi'ne benim aklandığıma dair yazı yazmış, bu yazıya esasen yazılan İli Bölge Komünist Partisi'nin 17.04.1979 tarihli aklama genelgesi, ben Mayıs Komünü'ndeyken elime geçip, bir bahar sevinci yaşamama neden olmuştu. Bu sevincim aklandığım için değil, zaten ulusumun-vatanımın önünde aktım. Benim için, Çin'in bana “ak” veya “kara” demesinin hiç önemi yoktu. Çin, o zamanın koşullarına göre Mao Zedung dönemini kapatmak ve kendi çıkarı açısından dünyaya açılmak için ben ve benim gibilere “ak” demek zorunda kalmıştı. Bu olgu benim açımdan da yararlı idi, şöyle ki, aklandı gözüken bu resmî

belgeyi, ileride Çin'in elinden kurtulabilmemde yolumun açılmasının işareti olarak algıladım ve bu sebeple çok sevinmiştim. Çin cezasını elbette kimse hak etmez. Fakat, ömrümün en verimli devirleri Çin cezasıyla boşuna geçti ise de, aklandığım için değil; cezalanıp, vatanımın-ulusumun kara kaderini paylaşabildiğim için vicdanım son derece rahattı. Çünkü bu ceza, dürüstlüğümün-haklılığımın kanıtı idi.

Korku, kaygı ve sınırsız sıkıntılarla geçen uzun yıllardan sonra, arkasında neler olduğunu tam kestiremesem de, bu sevincimi, bir eylem ile kutlamak ve doğa ile paylaşmak içimden geldi. Bu eylem, her ne pahasına olursa olsun ailece eşek arabasına yüklenip, Nılkı ve Kaş nehrinin boylarını görüp-dolaşıp, belki son kez oraları ziyaret ederek, gönül huzurunu elde etmektir. Yorucu 3-4 günlük yolculuğumuzun son durağı Bergeyti kaplıcası olmuştu. Bergeyti çayı yakasında bulunan kaplıcaya ulaşabilmek için, eşyalarımızı omuzlayıp dik yamaçlar üzerinden geçen keçi yoluyla taşınmıştık. Derede 10 gün kadar kaldıktan sonra, dönüş yolculuğumuzun ilk gecesini sabaha kadar yağan yağmur altında geçirmek zorunda kalmıştık. Delik deşik çadırımıza sığınarak, çoluk çocuğum ile kucaklaşıp, birbirimizi ısıtıp uyumaya çalışmıştık.

Ah o günler, zahmetli olduğu kadar, zevkli de idi. Temmuz ayı-yazın kendine özgü daha yeni olgunlaşmakta olan bitkilerinin burcu burcu kokularının dağıldığı ovalar-tepeler koynunda geçen bu gezimiz, belki vatan doğasına ebediyen elveda dememiz-bağrından doğsak da artık biz yokuz dememiz olacaktı. Büyüğü 15, küçüğü 6 yaşında olan dört çocuğumu, bir kez olsa bile, bu anılarda kalıcı-büyüleyici manzaralarla tanıştırabildiğim için, basit de olsa vatan ve aile görevini yerine getirebilmişim gibi gönlüm son derece rahattı. Çoluk çocuğum ile beraber bu engin doğa ile buluştuğum o, günlerimi anmak, aradan 40 yıl kadar zaman geçtiği şu günlerde bile bana mutluluk veriyor. İyi ki, sevincimi paylaşmayı ihmal etmemişim.

O, hayallere fırsat bulabildiğim günlerde-esintilerden de esinlenerek, bu çocuklarımın gelecekte üniversitelerde okuyup, hatta uzmanlıklarını ABD ve Almanya'da bitirip, kendi

kaderlerini kendileri belirleyen (benim kaderimi Çin devleti belirlemişti) özgür bireyler olarak yetişeceğini düşünmüşüm müdür acaba? O günlerde, onları hep doyurma ve barındırma kaygısıyla yaşadığım için, böyle bir ülkü kökenli fikrin aklıma gelmiş olmasını pek kestiremiyorum...

Satırlarımın sırasıyken, “Birey hukuku devlet hukukundan üstündür” denilen, Batı’yı Batı yapan bu yüce değer-bu soylu ilke karşısında, bugünkü özgür ve mutlu çocuklarımın adına saygıyla eğiliyorum. “Bırak, insanlar özgür yaşasın, kendi bahtını kendileri yaratsın!” Bundan daha gerçekçi, bundan daha ideal anlayış olur mu?! İşte, Batı’nın-ABD’nin dünyadaki üstünlüğü, özgür ve mutlu bireyler yaratabilen bu anlayışta saklıdır.

Aslında bu aklama samimî değildi, “sağcı” olarak suçlanmış Çinliler için samimî olabilir, fakat “milliyetçi” olarak suçlanmış azınlıklar için hiç de samimî değildi. Çünkü, burada üzerine basarak söylenmesi gereken şöyle bir gerçek var ki, Çin’in siyahının da, beyazının da, kızılının da Doğu Türkistan hakkındaki görüş ve tutumları aynıdır-bu genel Çin gerçeğine (isteğine) göre: “Şin Cang (Doğu Türkistan) Çin’in bölünmez bir parçasıdır.” Yani Doğu Türkistan Çin’in ebedî kölesi olacakmış. O halde, bu Çin isteğinin aksini savunan milliyetçilerin, Çin devleti tarafından aklanmasının hiç de samimî olmadığı da bir gerçektir. Bu gerçek çok geçmeden su yüzüne çıkacaktır.

İklil KURBAN.

• Kaynakça:

1. Kurban, İklil, Gerçekler ve Yalanlar (Anılar-Yansımalar: 1943-2007), s: 146-149, Ankara 2007. Yıtlamalar